

Pure Energie Wind B.V.
Hengelsestraat 585
7500 DC Enschede

Inlichtingen bij
Fysieke Leefomgeving
T.G.J. Snoeijink

Uw kenmerk

Zaaknummer
1010509

Onderwerp
Principeverzoek voor twee windturbines nabij de Witteweg in Langeveen

Bijlagen:

Verzenddatum

Geachte heer

Op 23 september 2022 heeft u een principeverzoek voor de realisatie van twee windturbines ingediend bij de provincie Overijssel, welke is ontvangen op 27 september 2022. Op 16 januari 2023 heeft u het verzoek onderbouwd vanwege de clustereis en vervolgens heeft u op 21 november 2023 de provincie verzocht om een formeel besluit tot het starten van het doorlopen van de (planologische) procedure(s) voor het windpark Langeveen.

In de brief van 13 februari 2024 heeft de provincie uw principeverzoek overgedragen aan de gemeente Tubbergen.

In deze brief leest u welk besluit wij hebben genomen op uw principeverzoek.

Wat is onze reactie op uw principeverzoek?

Wij kunnen geen medewerking verlenen aan uw verzoek. Onze overwegingen leest u hieronder.

Waarom past uw verzoek niet in het huidige omgevingsplan?

Het omgevingsplan, waarvan het bestemmingsplan Buitengebied 2016 deel uitmaakt, laat zien dat de beoogde locaties een Agrarische functie hebben (Agrarisch-1) met een dubbele functie 'Waarde-Archeologie 4' en een gebiedsaanduiding 'reconstructiewetzone – landbouwontwikkelingsgebied'. De plaatsing van windturbines zijn in strijd met het omgevingsplan.

Waarom kunnen wij geen medewerking verlenen aan uw verzoek?

Uit de toetsing van het principeverzoek blijkt dat er twee essentiële redenen zijn om geen medewerking te verlenen aan het verzoek, namelijk in strijd met het provinciale beleid en het vereiste maatschappelijk lokaal eigendom van 50%.

1. Toetsing van het verzoek aan de provinciale omgevingsverordening

Artikel 4.108 van de Omgevingsverordening luidt als volgt:

"1. Omgevingsplannen voorzien niet in de mogelijkheid om windturbines op te richten in gebieden die zijn aangewezen als 'uitsluitingsgebied windturbines'.

*2. In afwijking van het eerste lid kan binnen de Zoekgebieden windenergie Noordoost-Twente ruimte geboden worden voor het realiseren van clusters van **minimaal 3 windturbines**, als:*

a. dit noodzakelijk is voor de opgave van duurzame energieopwekking van wind; en mits

b. de landschappelijke inpassing conform de aanwezige gebiedskenmerken is verzekerd.”

Op grond van artikel 4.108 lid 2, van de Omgevingsverordening kan dus binnen de ‘Zoekgebieden windenergie Noordoost-Twente’ worden afgeweken van het verbod om windturbines op te richten in gebieden die zijn aangewezen als ‘uitsluitingsgebied windturbines’.

In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.108 van de Omgevingsverordening staat dat deze bepaling binnen het Nationaal Landschap Noordoost-Twente de mogelijkheid biedt om van het absolute verbod op het plaatsen van windturbines af te wijken. Verder volgt uit de toelichting dat deze mogelijkheid alleen wordt geboden voor de gebieden aan de randen van het Nationaal Landschap die zijn aangewezen als ‘zoekgebieden windenergie Noordoost-Twente’. Als voorwaarde geldt dat is aangetoond dat de plaatsing van windturbines noodzakelijk is om de opgave voor duurzame energieopwekking met wind te realiseren. Ook moet verzekerd zijn dat de windturbines goed in het landschap kunnen worden ingepast.

Afwijking van het verbod zoals neergelegd in artikel 4.108 lid 1, van de Omgevingsverordening is alleen mogelijk als wordt voldaan aan de voorwaarden zoals neergelegd in artikel 4.108 lid 2, van de Omgevingsverordening. Wanneer niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, kunnen geen windturbines worden opgericht in gebieden die zijn aangewezen als ‘uitsluitingsgebied windturbines’. De aanvraag ligt volgens de verordening binnen zoekgebieden windenergie Noordoost-Twente, maar voldoet volgens ons niet aan de clustereis van minimaal 3 windturbines.

Artikel 4.108 is dwingend geformuleerd en deze werkt dus dwingend door voor de gemeente bij het vaststellen van een omgevingsplan of een Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (BOPA).

Ontwerp Omgevingsverordening

De aanvraag is een principeverzoek, welke is ingediend voor de terinzagelegging van de ontwerpverordening. Bij de indiening van een formele aanvraag zal moeten worden getoetst aan deze ontwerpverordening, welke zelfs uitgaat van een clustering van minimaal 4 windturbines.

Clustereis

De provincie Overijssel stelt zich op het standpunt dat de twee windturbines aan de Nederlandse zijde worden gezien als een cluster met de Duitse windturbines, waardoor wordt voldaan aan de clustereis van minimaal 4 windturbines. Voor een onderbouwing verwijst de provincie naar een document ‘Ruimtelijk advies Windpark Langeveen’ en naar een door initiatiefnemer overgelegde ‘Landschapsvisie Windpark Langeveen’.

Ervan uitgaande dat de onderlinge afstand tussen de windturbines van het windpark Langeveen ongeveer 500 meter (conform vaker voorkomende afstanden tussen windturbines binnen windparken) is, is een afstand van ca. 2 km significant afwijkend. Bij een cluster hoeft de afstand tussen windturbines niet helemaal gelijk te zijn, maar bij significante afwijkingen zoals in dit geval, is logischerwijs sprake van significante afname van het clustergehalte. Hieraan wordt in de landschapsvisie voorbijgegaan en dat geldt dus ook voor het standpunt van de provincie.

In de rechtspraak die door de gemeente aan de provincie is voorgelegd zijn ook meerdere uitspraken genoemd over windparken die wel als cluster zijn aangemerkt. De gemene deler van die windparken is een onderlinge afstand tussen van de windturbines van enkele honderden meters. Dat geldt ook voor de afstand tussen de windturbines van een windpark zelf en die tussen de verschillende windparken die gezamenlijk als cluster zijn aangemerkt.¹

Daarnaast ontbreekt een verbindend element tussen windpark Langeveen en de Duitse windparken. We verwijzen hierbij naar de Afdelingsuitspraak over het windpark De Rietvelden met 4 windturbines waarvan de vierde windturbine een verderaf (op ca. 1 km) gelegen windturbine is (samen met een bestaande windturbine) die blijkens de uitspraak tot het cluster van de drie meer nabij elkaar gelegen

¹ ECLI:NL:RVS:2018:3067, r.o. 19-19.4 en ECLI:NL:RVS:2018:2447, r.o. 15-15.5

windturbines werd gerekend enkel vanwege – op een groter schaalniveau - de verbindende elementen de A59 en het langgerekte bedrijventerrein.²

De windturbines in Duitsland staan op een afstand van meer dan 2 km. Door de ruime afstand zullen de Duitse windparken geen cluster vormen met de beoogde twee windturbines aan Nederlandse zijde. Gelet op deze ruime afstand kan er vanuit ruimtelijk oogpunt niet gesproken worden van een cluster met de windturbines in Duitsland. Vanuit de rechtspraak volgt dat bij een afstand van 600 en 1180 meter tussen windturbines al geen sprake meer is van een ruimtelijke samenhang.

Conclusie toetsing aan provinciaal beleid

Provinciale Verordening en Ontwerpverordening

Het gemeentelijke windbeleid waaruit volgt dat ook een cluster van twee windturbines mogelijk is, is in zoverre in strijd met de provinciale instructieregel van artikel 4.108 lid 2, Omgevingsverordening. Op grond van deze bepaling zijn – in afwijking van het windturbineverbod (lid 1) – namelijk minimaal drie windturbines toegestaan in de aangewezen zoekgebieden. De ruimtelijke samenhang ontbreekt om de twee windturbines als een cluster aan te merken met de geplande windparken aan de Duitse zijde.

Dit geldt (dus) ook voor uw principeverzoek, die namelijk betrekking heeft op twee windturbines. Voor deze aanvraag op zichzelf kan dus geen BOPA worden verleend of omgevingsplan worden vastgesteld, want dat zou in strijd zijn met artikel 4.108 van de Omgevingsverordening van de provincie.

Richting provincie hebben we aangegeven dat we door het provinciale beleid geen medewerking kunnen verlenen en gewezen op de opties om de kaders in de omgevingsverordening aan te passen of door het toepassen van een hardheidsclausule. Hierop hebben we geen reactie gekregen in de brief van 18 juni jl..

2.Lokaal maatschappelijk eigendom op basis van het Gemeentelijk Windbeleid

Op 19 december 2023 heeft de raad windbeleid vastgesteld. Een aanvraag zal hieraan moeten voldoen.

In het gemeentelijk windbeleid is een maatschappelijk lokaal eigendom van minimaal 50% opgenomen. Door een driedeling van 50% voor de ontwikkelaar, 25% voor de eigenaar en 25% voor de omgeving wordt niet voldaan aan dit uitgangspunt. Door het niet voldoen aan dit vereiste uit het windbeleid doen we geen recht aan voldoende zeggenschap en financiële deelname vanuit de inwoners uit de omgeving.

Bezwaar of beroep?

Ons standpunt in deze is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht en is daarom niet vatbaar voor bezwaar. Indien u een voor bezwaar- en beroep vatbare beslissing wenst, dient u hiervoor een formeel verzoek om een wijziging van het bestemmingsplan in te dienen inclusief de nodige onderzoeken en onderbouwing.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,
de secretaris,

de burgemeester,

ing. J.L.M. Scholten

Grs. A.H.F. Oostma

² ABRS 7 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2720, r.o. 11.4-11.5

